

Betænkning

over

I. forslag til lov om ændring af lov om folkepension.

(Forhøjelse af grundbeløb m.v.),

II. forslag til lov om ændring af lov om invalidepension m. v.

(Forhøjelse af ydelser) og

III. forslag til lov om ændring af lov om pension og hjælp til enker m. fl.

(Forhøjelse af grundbeløb m.v.).

(Afgivet af socialudvalget den 2. maj 1972).

Udvalget har behandlet lovforslagene i 5 møder og herunder stillet en række skriftlige spørgsmål til socialministeren. Svarene på 2 af disse optrykkes som bilag til betænkningen.

Ad I. forslag til lov om ændring af lov om folkepension. (Forhøjelse af grundbeløb m. v.).

Udvalget har indgående drøftet rækkevidden af den foreslåede bestemmelse til en ny § 37 a, hvorefter socialministeren og Folkepensionistforeningernes og Invalideorganisationernes Kontaktudvalg forhandler inden fremsættelse af forslag om ændringer af grundbeløb og tillæg.

Socialministeren har i et skriftligt svar til udvalget bl. a. udtalt, at der i udtrykket „forhandler“ alene ligger, at der skal optages forhandlinger eller drøftelser. Hver af parterne kan på et hvilket som helst tidspunkt afslutte drøftelserne, også uanset at enighed ikke er opnået. Der er efter socialministerens opfattelse ingen fortolknings tvivl, således som lovforslaget er affattet.

Hele udvalget er enig i gennemførelsen af den således foreslåede bestemmelse.

Et flertal (socialdemokratiets og socialistisk folkepartis medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse uændret.*

Et *mindretal* (det konservative folkepartis, venstres og det radikale venstres medlemmer af udvalget) ønsker at fastslå, at den ekstraordinære forhøjelse stærkt vil beskære mulighederne for at løse påtrængende opgaver på andre sociale og sundhedsmæssige områder.

Mindretallet ønsker endvidere at fastslå, at der ikke foreligger noget efterslæbsproblem, og henviser herved til ministerens svar på spørgsmål 1, der klart viser, at pensionisterne siden 1962 har fået en større andel i velstandsstigningen end den erhvervsaktive del af befolkningen, og at den stigende andel har været særlig markant i årene fra 1968 og fremefter. Svaret på spørgsmål 2 dokumenterer nødvendigheden af at måle pensionsniveauet ud fra netttotal (disponibel indkomst).

I henseende til de indsnævrede prioriteringsmuligheder påpeger mindretallet, at den ekstraordinære forhøjelse på 300 mill. kr. vil komme til at hvile med stadigt stigende beløb ud over de 300 mill. kr. årligt på de kommende års budgetter, hvilket i den nuværende økonomiske situation stærkt vil beskære det offentliges muligheder for at påtage sig mere påtrængende opgaver. Det må derfor stærkt beklages, at det ikke har været muligt at få en seriøs drøftelse i udvalget om en prioritering af de kommende

års opgaver med udgangspunkt i behov og økonomiske muligheder.

Mindretallet indstiller herefter lovforslaget til *forkastelse*.

Mindretallet må dog herved stærkt *beklage*, at forslaget om forhøjelser er kædet sammen med forslaget om forhandlingsret for Folkepensionistforeningernes og Invalideorganisationernes Kontaktudvalg, og at det ikke har været praktisk muligt at finde en løsning, der sætter mindretallet i stand til at afgive stemme for denne del af forslaget. Mindretallet har erklæret sig villig til i givet fald at medvirke til at sikre vedtagelse af forslagene om forhandlingsretten ved indsættelse af bestemmelse herom i lovforslagene nr. 224-226, som ventes færdigbehandlet og vedtaget i indeværende samling.

Ad II. forslag til lov om ændring af lov om invalidepension m. v. (Forhøjelse af ydelser).

Et *flertal* (socialdemokratiets og socialistisk folkepartis medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse uændret*.

Et *mindretal* (det konservative folkepartis, venstres og det radikale venstres medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *forkastelse* og henviser i øvrigt til sine ovenstående bemærkninger.

Ad III. forslag til lov om ændring af lov om pension og hjælp til enker m. fl. (Forhøjelse af grundbeløb m. v.).

Et *flertal* (socialdemokratiets og socialistisk folkepartis medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse uændret*.

Et *mindretal* (det konservative folkepartis, venstres og det radikale venstres medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *forkastelse* og henviser i øvrigt til sine ovenstående bemærkninger.

Albertsen,
formand.

Finn Christensen.

Grete Hækkerup.

Harris Jensen.

Evald Kristensen.

Inge Fischer Møller.

Bertel Pedersen.

Kurt Brauer,
næstformand.

Grete Westergaard.

Lis Møller.

Karen Thurø Hansen.

Simonsen.

Robert Christensen.

Holger Hansen.

Nathalie Lind.

Valbak.

Ole Vig Jensen.

Bilag.

Skriftlige spørgsmål til socialministeren og dennes besvarelser.

Spørgsmål 1:

Hvor stor en del af de erhvervsaktives disponible indkomst (løn ÷ skat og sociale bidrag) beregnet på sædvanlig måde udgjorde pensionerne i f. eks. 1959, 1962, 1965, 1968 og senest foreliggende beregningsår?

Svar:

Pensionens størrelse i forhold til arbejdslønnen kan senest beregnes for 1970, idet lønopgørelsen for 1971 endnu ikke foreligger. Beregningerne for årene til og med 1968 fremgår af Socialt Tidsskrift, nr. 5, 1970, og beregningerne for 1969 og 1970 af nr. 11, 1971. I redegørelsens tabel 8 er beregnet folkepensionen for ægtepar i procent af bruttoløn ÷ skat ÷ obligatoriske bidrag til sociale ordninger ÷ fagforeningskontingent. Løngrundlaget er gennemsnit for hele landet. Heraf fremgår bl. a. følgende andele:

	Ikke-faglærte mænd	Mandlige arbejdere	Samtlige arbejdere
	pct.	pct.	pct.
1959 ...	54,2	50,6	53,6
1962 ...	47,4	43,7	46,4
1965 ...	51,4	47,7	49,3
1968 ...	56,9	53,4	55,6
1970 ...	62,8	59,3	61,2

Spørgsmål 2:

I en artikel i Socialt Tidsskrift, november 1971, s. 456 o. f. diskuterer socialministeriets økonomisk-statistiske konsulent Halck forskellige beregningsmetoder til at foretage velstandsregulering af pensionerne. Hvilke kommentarer har ministeren til de i artiklen fremførte synspunkter?

Svar:

Den omtalte artikel — benævnt Folkepensionens størrelse i forhold til arbejds-

lønnen 1969 og 1970 — dokumenterer i fortsættelse af en tilsvarende artikel i Socialt Tidsskrift 1970, side 183 f. f. den seneste udvikling i folkepensionens størrelse målt i forhold til udviklingen i lønnen inden for håndværk og industri.

Begrundelsen for de to artiklers fremkomst er således, som det fremgår af 1970-artiklen, behovet for en systematisk og entydig beregning af forholdet mellem folkepension og arbejdsløn. Herved undgår man den usikkerhed, der ved tidligere opstillinger af tilsvarende tal var knyttet til beregningsmetode, talmæssigt grundlag m. v.

De i 1971-artiklen anførte bemærkninger om måling af folkepensionens størrelse i forhold til bruttoløn og nettoløn (disponibel indkomst) tager ligeledes sigte på tilvejebringelse af systematiske og entydige beregninger til brug ved sammenligninger. Når der specielt i artiklen peges på det ønskelige i, at målingen finder sted ud fra nettotal, hænger dette sammen med de lovsændringer, der vanskeliggør en direkte sammenligning mellem pensionerne i 1969, 1970 og 1971. Problemet er her, at folkepensionen i 1969 principielt var skattefri, når pensionisten ikke havde indtægter udover pensionen, medens der i 1970 og 1971 skulle betales skat, som imidlertid blev modsvaret af forhøjet pensionstillæg, samt i 1970 en særlig ydelse og i 1971 et særligt personfradrag ved skattens beregning.

Artiklen er alene en analyse af faktisk stedfundne ændringer af pensionernes størrelse. Den kommer ikke ind på, hvordan en fremtidig velstandsregulering bør gennemføres.

Dette spørgsmål har socialministeriet ikke taget stilling til.